

Radikal^Y

Süryanilere isim hakkı

GÜNDÜZ VASSAF

Yorum / 24/07/2011

Kişileri isimlerinin seçiminde özgür kılmanın, dünya vatandaşlığının yolunu açmanın zamanı çoktan geldi.

Anayasa Mahkemesi, TC vatandaşı Favius Ay'ın adını Paulus Bartuma olarak değiştirmesini, soyadı Türkçe değil diyerek geçenlerde reddetti. İsimler neden bu kadar önemli?

Aklında 'çocuk sahibi' deyiminden hareketle, ata, eşege, kedimize, köpeğimize verdığımız gibi, çocuklara isim koymamız. Tarihimize boyunca köleydik, köle sahibiydik. Geçmişimize baktığımızda kimse kendini köle, cariye olarak görmek istemez. Farkında olmadan, içselleştirdiğimiz 'efendilik özlemiyle' çocuklar üzerinde de iktidar kurarız. Belki çocuklar tarihin son köleleri. Ebeveynin çocuklarını dövmesini, hakları bilirdik. Tanrılarımız adına onları kurban ederdik. Hz. İbrahim'e, çocuğunu katletmesin diye koç yollanması bu gerçeğin ifadesi. Artık Birleşmiş Milletler nezdinde kabul edilmiş Evrensel Çocuk Hakları sözleşmelerimiz var. Tarihimize başka bir 'köle'nin, kadının, erkek egemen dünyadan özgürleşmesi için son zamanlarda da görülmüş yol kat edildi. Bunun küçük ama önemli örneği, evlendikten sonra kadınların soyadlarını koruyabilmeleri. Sıra çocukları isimlendirmemizin sorgulanmasında.

Türkiye'de tüyler ürpertici isimler var: Yeter, İmdat, Satılmış, Devrim, Öcal, Hıncal, Vural... Çocuğun benliğini, psikolojisini olumsuz etkileyebilecek, konumunu alay mevzuu yapacak isimler çok. Babası sevdigi siyasetçinin adını koymıştır, çocuk o adamın ideolojisinden nefret eder. Hoşlanmadığı nenesinin ismi takılır, aynaya bakınca onun yüzünü görür.

Belli yaşa gelince çocuğun istediği ismi seçme hakkı olacak bir gün.

Kendisine yakıştırdığını seçebilecek, icabında değiştirecek. Çocuğun benimsememiği isimle ömrü boyunca çağrılmaması ne kadar zor, ne kadar sorunlu. Bir tür psikolojik işkence.

İsimlerimiz uniforma gibi. Ulus devlete, dine aitliğin alameti farikası. Önyargılarımıza harekete geçiriyor. Irkçılığı, milliyetçiliği tetikliyor. İsimlerimiz tehlikeli. Teröristler rehin aldıklarını, isimlerine göre katlediyor, ya da 'Bizdensin' diye özgür bırakıyor.

Kimliğimizin kanıtı olarak isimlerimizin devlet bürokrasısında önemi kalmayacak ilerde. Yeni teknolojilerle totaliterleşen devlet, gözbebeğimizin iziyle bizleri fişlemenin eşliğinde. Bu nedenle isim seçmek kadar değiştirmek de bireylerin tercihinde olacak. Doğaçlama caz gibi istediğimiz ortamda kendimize yakıştırdığımız ismi kullanabileceğiz. Bir kadın yeni tanıtıçı arkadaşının kocasının adını duyunca "Ahh Mustafa mı? Ben onlardan iki tanesiyle evlenmiştim" demişti geçenlerde bir sohbette. Bari seviştigimiz kişilerin isimleri aynı olmasın.

Günümüzde isimlendirme konusunda söyle bir ikilemle karşı karşıyayız: Bir yanda Türkiye gibi vatandaşlarına tek kimlikte aynı üniformayı giydirmek isteyen milliyetçi rejimler, bir yanda baskıcı egemen düzene karşı infiallerinde, boğucu etnik kimliklerinde ısrar edenler.

Kişileri isimlerinin seçiminde özgür kılmanın, dünya vatandaşlığının yolunu açmanın zamanı çoktan geldi. Kimse merak etmesin, kültürler bu nedenle yok olmaz. Tersine, baskıyla yaşatılmaz. İrlandalının hoşuna gittiği Kürtçe ismi benimsemesi, Türk'ün kendisine İspanyolca isim yakıştırması hepimizi zenginleştirir. Gün gelir, Türkçede örnekleri olduğu gibi, isimlerde cinsiyet ayrimı da kalkar.

